

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2025

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

2 Δεκεμβρίου 2025

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **12/1/2026**

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας εκπονούνται στο πλαίσιο του Κοινού Εναρμονισμένου Προγράμματος της Ε.Ε. για τις Έρευνες Επιχειρήσεων και Καταναλωτών (Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys) με τη στήριξη της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων της ΕΕ (Directorate General for Economic and Financial Affairs | DG ECFIN)

ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Οριακή βελτίωση του δείκτη οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Νοέμβριο ενισχύθηκε οριακά τόσο στην ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα -της βελτίωσης των προσδοκιών στις Υπηρεσίες, το Λιανικό εμπόριο και τις Κατασκευές, οι οποίες αντισταθμίστηκαν από την μικρή υποχώρηση στη Βιομηχανία, με τις προσδοκίες στην καταναλωτική εμπιστοσύνη να παραμένουν ουσιαστικά αμετάβλητες. Πιο συγκεκριμένα, στη Βιομηχανία ο δείκτης εξασθένησε τον Νοέμβριο (-0,7), λόγω των απαισιόδοξων προβλέψεων παραγωγής τους προσεχείς μήνες και τις ηπιότερες εκτιμήσεις παραγγελιών-ζήτησης, με τα αποθέματα να κλιμακώνονται ηπιότερα. Στις Υπηρεσίες οι προσδοκίες βελτιώθηκαν σημαντικά (+1,4) ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης και των τριών συνιστωσών του σχετικού δείκτη, των εκτιμήσεων της τρέχουσας κατάστασης και της τρέχουσας ζήτησης και των προβλέψεων της μελλοντικής ζήτησης. Το Λιανικό εμπόριο ενισχύθηκε (+1,1) λόγω των αισιόδοξων εκτιμήσεων της τρέχουσας κατάστασης οι οποίες αντισταθμίστηκαν εν μέρει μόνο από τις απαισιόδοξες προβλέψεις της μελλοντικής κατάστασης, με τα αποθέματα στον αντίποδα να παραμένουν αμετάβλητα. Στις Κατασκευές, ο αντίστοιχος δείκτης βελτιώθηκε (+1,3), με τις προσδοκίες για την απασχόληση να ενισχύονται, ενώ οι εκτιμήσεις του επιπέδου παραγγελιών παρέμειναν αμετάβλητες. Τέλος όσον αφορά την καταναλωτική εμπιστοσύνη, αυτή παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητη (-0,1), αντανakλώντας τις λιγότερο απαισιόδοξες προβλέψεις για τη γενική κατάσταση κάθε χώρας οι οποίες αντισταθμίστηκαν από τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των νοικοκυριών, με τις προβλέψεις για την μελλοντική κατάσταση του νοικοκυριού τους και την πρόθεση των καταναλωτών για μείζονες αγορές να παραμένουν αμετάβλητες. Σε ότι αφορά τις τάσεις στις έξι μεγαλύτερες οικονομίες, ο δείκτης βελτιώθηκε σημαντικά στην Ισπανία (+2,0), στην Ιταλία (+1,1), στην Γαλλία (+0,8) και στην Πολωνία (+0,5), ενώ παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος στην Γερμανία και Ολλανδία (+0,3). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -9,8 μονάδες στην ΕΕ και στις -9,3 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες εξασθένησαν τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, οι προβλέψεις παραγγελιών και ζήτησης υποχώρησαν, με τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται σε αμφότερες τις δύο ζώνες.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +6,3 μονάδες στην ΕΕ και στις +5,7 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους βελτιώθηκαν ελαφρά τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση να ενισχύονται ήπια στην Ευρωζώνη και εντονότερα στην ΕΕ και τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της να ενισχύονται και στις δύο ζώνες.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι δείκτες διαμορφώθηκαν στις -4,0 μονάδες στην ΕΕ και στις -5,7 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα βελτιώνονται σε αμφότερες τις ζώνες, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις σε ΕΕ και Ευρωζώνη εξασθενούν, με τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται και στις δύο περιοχές.
- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -3,3 μονάδες στην ΕΕ και στις -1,7 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, ενώ αντίθετα οι αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο εργασιών ενισχύονται ήπια και στις δύο περιοχές.

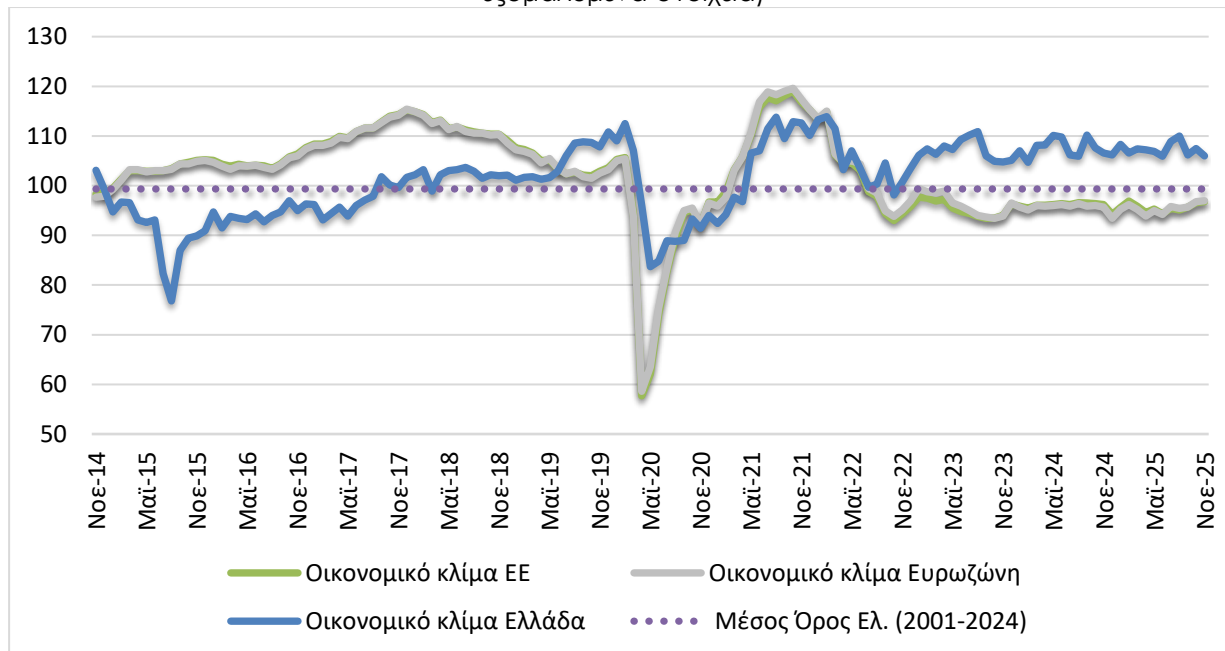
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2024	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
ΕΕ-27	59,7 (Απρ. 2020)	117,1 (Μάρ. 2000)	99,3	111,7	104,2	87,5	111,2	101,8	95,6	96,3		
Ευρωζώνη	60,9 (Απρ. 2020)	117,9 (ΙΟκτ. 2021)	99,3	111,6	104,0	87,9	111,5	102,3	96,4	95,9		
Ελλάδα	79,0 (Αυγ. 2015)	119,9 (Ιουλ. 2000)	99,3	102,3	105,1	94,9	105,4	104,9	107,2	107,6		
Περιοχή	2024											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	96,4	96,1	96,6	96,2	96,5	96,4	96,5	96,8	96,9	96,3	96,5	94,7
Ευρωζώνη	96,2	95,6	96,5	95,8	96,3	96,1	96,0	96,5	96,4	95,7	95,8	93,8
Ελλάδα	107,0	104,7	108,2	108,2	110,2	109,8	106,2	106,0	110,2	107,7	106,8	106,4
Περιοχή	2025											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	95,6	96,8	95,9	94,6	95,3	94,3	95,3	95,1	95,7	96,6	96,8	
Ευρωζώνη	95,2	96,2	95,2	93,9	95,0	94,2	95,8	95,4	95,6	96,8	97,0	
Ελλάδα	108,4	106,7	107,5	107,3	106,9	106,0	108,9	110,0	106,2	107,5	106,0	

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώθηκε στις -13,6 μονάδες στην ΕΕ και στις -14,2 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες εξασθένησαν, όπως και οι προβλέψεις για την εξέλιξή της στους επόμενους 12 μήνες. Ανοδικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας στην ΕΕ και στην Ευρωζώνη, ενώ οι προβλέψεις για αγορές τους επόμενους μήνες περιορίζονται ήπια σε αμφότερες τις ζώνες.

ΕΛΛΑΔΑ: Νέα μικρή επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, με πτώση και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος συνεχίζει να υποχωρεί και τον Νοέμβριο, καθώς διαμορφώνεται στις 106,0 μονάδες, από 107,5 μονάδες τον Οκτώβριο. **Η υποχώρηση αυτή προέρχεται από τη συνέχιση της εξασθένησης των προσδοκιών στους επιχειρηματικούς τομείς και αρκετούς επιμέρους κλάδους, με εξαίρεση τη βελτίωση στις Κατασκευές και το Λιανικό εμπόριο. Η πτωτική τάση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης επίσης διατηρείται, με τις σχετικά απαισιόδοξες προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάστασή τους να ενισχύονται. Πάντως ο δείκτης έχει κινηθεί, ανοδικά ή καθοδικά, με μικρές μεταβολές καθ' όλο το έτος, ενδεικτικό μιας σχετικής σταθερότητας των προσδοκιών.** Επιμέρους ιδιαιτερότητες των δεικτών επηρεάζουν σε οριακό βαθμό κάποιες από τις βασικές παραμέτρους τους (παραγγελίες, ζήτηση), αλλά η γενική εικόνα δεν διαφοροποιείται. Αυτό το στοιχείο, σε έναν βαθμό, μπορεί να αναγνωστεί θετικά με την έννοια της ομαλότητας στην οικονομία. Ταυτόχρονα, φαίνεται πως βραχυπρόθεσμες πτυχές των αποφάσεων οικονομικής πολιτικής δεν είναι ιδιαίτερα επιδραστικές ως προς τις προσδοκίες που κατευθύνονται κυρίως από μακροπρόθεσμες τάσεις. Ο επόμενος μήνας, με την εορταστική περίοδο, ενδεχομένως να δώσει έναν πιο σαφή τόνο τουλάχιστον σε Λιανικό Εμπόριο και καταναλωτική εμπιστοσύνη, αλλά θα προσδιορίσει και την τελική τάση της χρονιάς.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το ήπια αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση διατηρήθηκε στα επίπεδα του προηγούμενου μήνα, το θετικό ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες περιορίστηκε οριακά ενώ το ύψος των αποθεμάτων ενισχύθηκε ελαφρά.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων βελτιώθηκαν ήπια παραμένοντας ωστόσο αρνητικές,, ενώ παράλληλα οι αντίστοιχες θετικές προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν οριακά.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι ήπια θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται σημαντικά, με το ύψος των αποθεμάτων να κλιμακώνεται ελαφρά και τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων να βελτιώνονται ήπια.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξασθένησαν ελαφρά, όπως και οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, αλλά και οι προβλέψεις της βραχυπρόθεσμης εξέλιξής της.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας υποχώρησαν, ενώ αντίθετα εκείνες για τη δική τους οικονομική κατάσταση εντάθηκαν. Παράλληλα, υποχώρησαν σημαντικά οι προβλέψεις για μείζονες αγορές, ενώ εξασθένησε ήπια η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Υποχώρηση προσδοκιών λόγω της εξασθένησης των θετικών προβλέψεων της παραγωγής τους προσεχείς μήνες και της ενίσχυσης των αποθεμάτων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία εξασθένησε ήπια τον Νοέμβριο, στις 102,8 από 104,9 μονάδες τον Οκτώβριο. **Από τις μεταβλητές του δείκτη, το ήπια αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση διατηρήθηκε στα επίπεδα του προηγούμενου μήνα, το θετικό ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες περιορίστηκε οριακά ενώ το ύψος των αποθεμάτων ενισχύθηκε ελαφρά.** Αναλυτικά:

α) Το **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, διατηρήθηκε στις -5 μονάδες τον Νοέμβριο, όσο σχεδόν και τον προηγούμενο μήνα, με το 24% (από 23%) των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 19% (από 17%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο περιορίστηκε οριακά (+17 μονάδες από +18 μονάδες), με το 31% (από 34%) των επιχειρήσεων να προβλέπουν αύξηση της παραγωγής τους το επόμενο τρίμηνο και το 14% (από 16%) μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το ισοζύγιο ενισχύεται ελαφρά στις +13 μονάδες (από +8), με το 1/5 των επιχειρήσεων να αναφέρει αποθέματα υψηλότερα από τα συνήθη για την εποχή.

δ) Στους δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας καταγράφηκαν ήπια ανοδικές τάσεις: οι ισοσκελισμένες **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν ελαφρά (+3 μονάδες), και οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** διατηρήθηκαν ουσιαστικά αμετάβλητες (-18 από -17 μονάδες).

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας				Ακραίες τιμές		Μέσος όρος						
Βιομηχανία (2000-2010=100)				Min	Max	2001-2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024
				66,2 (Φεβ. 2009)	117,6 (Μάιος 2000)	97,7	103,6	93,9	106,3	105,5	104,0	105,3
2024												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
101,0	101,6	111,9	108,7	109,2	108,3	101,4	99,4	110,6	103,5	105,9	101,6	
2025												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
108,1	110,0	112,4	113,1	110,8	107,6	112,6	113,9	105,2	104,9	102,8		

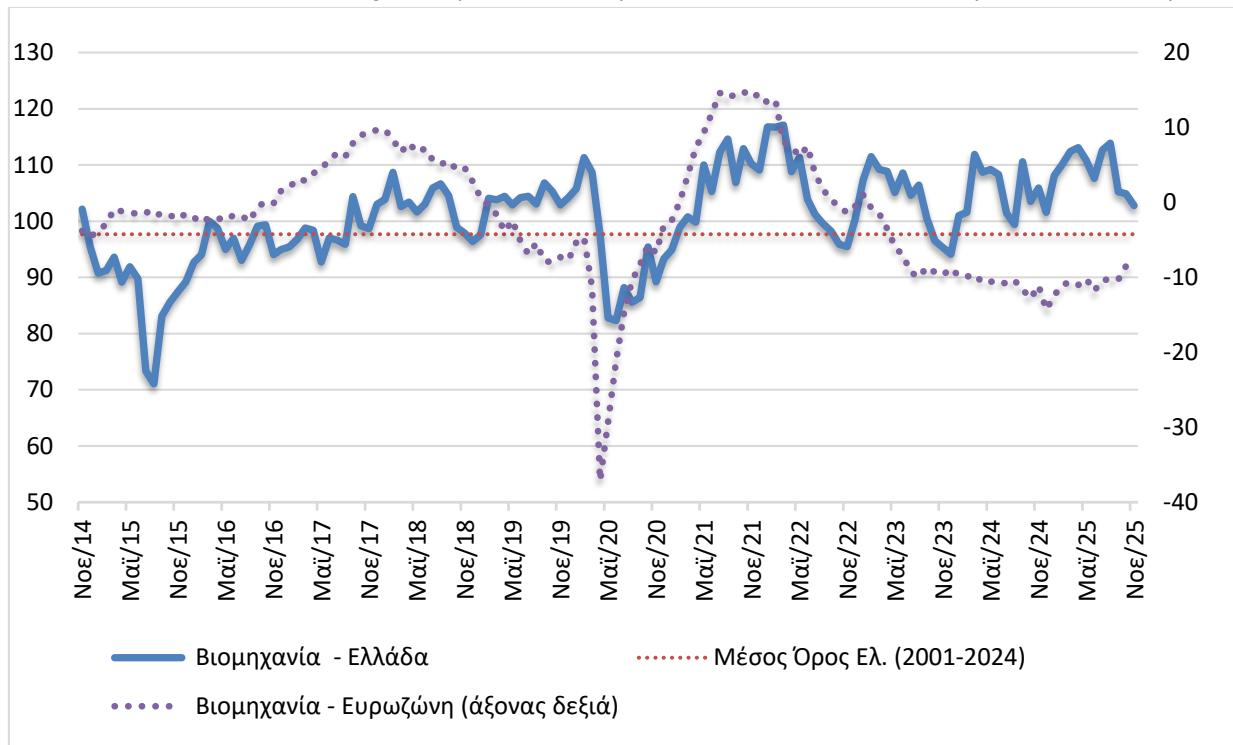
Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

ε) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** διαμορφώθηκε στις +4 μονάδες τον Νοέμβριο, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης να διατηρείται στο 13% και το 9% να αναμένει μείωσή της.

στ) Το ήπια θετικό ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών του προηγούμενου μήνα** εξασθένησε στις +6 μονάδες, με το 7% από 5% να αναμένει μείωσή τους.

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από τη DG Ecfm

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αβεβαιότητα για το οικονομικό περιβάλλον ενισχύθηκε οριακά, καθώς στην ερώτηση που αφορά **στην ευκολία πρόβλεψης της μελλοντικής ανάπτυξης της επιχείρησης**, τον Νοέμβριο το 42% των επιχειρήσεων θεώρησαν ότι αυτή μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 41% τον προηγούμενο μήνα.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, ο δείκτης προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** υποχώρησε ελαφρά στις 114,7 μονάδες (από 115,4 μον.). Σημειώθηκε ήπια εξασθένιση στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες, ενώ αντίθετα βελτιώθηκαν οι θετικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** ο δείκτης ενισχύθηκε ήπια στις 113,6 μονάδες, από 110,6 τον Οκτώβριο. Η μεταβολή του δείκτη οφείλεται στις ήπια πιο απαισιόδοξες εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση, με την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες να διατηρείται σχεδόν αμετάβλητη και τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται έντονα. Σημαντική υποχώρηση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 88,3 (από 93,4) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να διατηρούνται αμετάβλητες, την παραγωγή τους προσεχείς μήνες να εξασθενεί οριακά και τα αποθέματα να κλιμακώνονται έντονα.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Μικρή βελτίωση προσδοκιών στις Κατασκευές, λόγω ήπιας ενίσχυσης στα Ιδιωτικά αλλά και στα Δημόσια έργα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές διαμορφώθηκε τον Νοέμβριο, στις 158,2 μονάδες (από 156,3 μον. τον Οκτώβριο), σε επίπεδο σημαντικά υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (129,9 μονάδες). Η μεταβολή αυτή ήταν αποτέλεσμα της μικρής βελτίωσης των προσδοκιών **στα Ιδιωτικά έργα**, με τις προσδοκίες **στα Δημόσια έργα να ενισχύονται ελαφρά. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων βελτιώθηκαν ήπια παραμένοντας ωστόσο αρνητικές, ενώ παράλληλα οι αντίστοιχες θετικές προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν οριακά.** Αναλυτικά, ο δείκτης στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων διαμορφώθηκε στις -2 (από -4) μονάδες, με το 19% (από 17%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει αισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις +26 (από +25) μονάδες, με το 37% (από 36%) των ερωτηθέντων να προβλέπει αύξηση των θέσεων εργασίας και το 12% των επιχειρήσεων να εκτιμά μείωσή τους. Στα υπόλοιπα στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών κινείται στα επίπεδα του προηγούμενου μήνα, στις +5 μονάδες, ενώ παράλληλα στο πεδίο των τιμών, οι πληθωριστικές προσδοκίες διαμορφώνονται σε αισθητά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον Οκτώβριο (+21 από +6 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 12% των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Δύο στις πέντε τουλάχιστον επιχειρήσεις (41%) επισημαίνουν πλέον την έλλειψη εργατικού δυναμικού ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους, ένα 27% άλλους συγκυριακούς παράγοντες, αλλά και ένα 11% τη χαμηλή ζήτηση.

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Κατασκευές (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
		14,3 (Απρ. 2020)	155,7 (Μάρ. 2000)	87,7	58,1	62,7	127,5	114,5	142,3	151,1	
2024											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
172,7	156,7	152,9	137,6	148,1	164,2	152,4	151,7	143,6	145,9	129,9	157,8
2025											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
170,1	158,8	167,8	162,4	164,3	176,0	166,5	172,9	155,3	156,3	158,2	

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

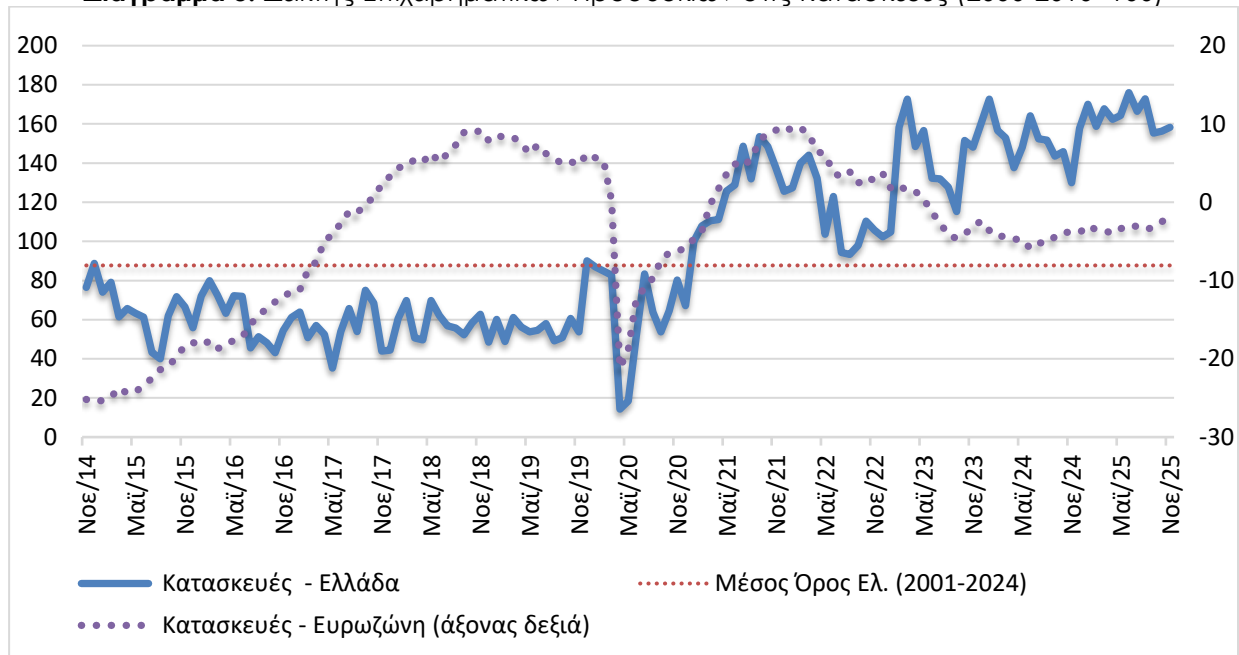
Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, αυτή εξασθενεί ελαφρά, καθώς το 35,8% των επιχειρήσεων θεωρούν ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έναντι 36,6% τον Οκτώβριο.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Μικρή βελτίωση παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** και διαμορφώθηκε στις 184,0 μονάδες (από 180,2), σε πολύ υψηλότερα επίπεδα του αντίστοιχου περυσινού (127,2 μον.). Οι ήπια θετικές προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών ενισχύθηκαν περαιτέρω στις +21 (από +18) μονάδες, ενώ βελτιώθηκαν ήπια οι προσδοκίες για την απασχόληση οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +59 (από +56) μονάδες. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών υποχώρησαν οριακά στις +38

(από +39) μονάδες, ενώ ως προς τις τιμές, οι πληθωριστικές τάσεις κλιμακώθηκαν σημαντικά (+54 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από +14 τον Οκτώβριο). Τέλος, μόλις το 5% των επιχειρήσεων δεν αναφέρει προσκόμματα στη λειτουργία του. Αντίθετα, τρεις στις πέντε επιχειρήσεις (60%) αναφέρουν την έλλειψη εργατικού δυναμικού, το 14% την χαμηλή ζήτηση, με το 16% να αναφέρει άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως βασικά εμπόδια λειτουργίας τους.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Η τρια ενίσχυση έναντι του Οκτωβρίου παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 127,5 (από 126,3 τον Οκτώβριο) μονάδες, σε οριακά χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό επίπεδό του (128,7 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο δείκτης των -24 μονάδων του Οκτωβρίου παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος και διαμορφώθηκε στις -22 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε εκ νέου στις -4 μονάδες. Οι περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου (69%) αναμένουν τις ίδιες θέσεις απασχόλησης, ενώ το 14% προβλέπει αύξησή τους. Μικρή βελτίωση στις -24 (από -27) μονάδες παρουσίασε ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, ενώ αντίθετα το ισοζύγιο των τιμών διαμορφώθηκε σε κανονικά για την εποχή επίπεδα. Τέλος, το 19% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 25% να αναφέρει την έλλειψη εργατικού δυναμικού, άλλο ένα 9% την χαμηλή ζήτηση και ένα 37% άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως το βασικότερο εμπόδιο λειτουργίας τους.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Σημαντική βελτίωση στο κλίμα, αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις στα Πολυκαταστήματα

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύεται σημαντικά τον Νοέμβριο και διαμορφώνεται στις 113,5 μονάδες, από 106,4 μονάδες τον Οκτώβριο. **Η βελτίωση αυτή αφορά τον κλάδο των Πολυκαταστημάτων, καθώς οι υπόλοιποι από τους εξεταζόμενους βασικούς κλάδους εξασθένησαν ήπια ή διατηρήθηκαν αμετάβλητοι.** Αναλυτικά, οι ήπια θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις ενισχύονται σημαντικά και διαμορφώνονται στις +23 (από +1) μονάδες ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο ενισχύονται ήπια στις +47 από τις +45 μονάδες. Οι νέες παραγγελίες διατηρούνται στις +17 μονάδες, με αποτέλεσμα τα αποθέματα να κλιμακώνονται ελαφρά και να διαμορφώνονται στις +8 (από +6) μονάδες. Από την άλλη πλευρά, οι αισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν σημαντικά (+14 από +24 μονάδες), ενώ ως προς τις τιμές, το 12% αναμένει άνοδο, ενδεικτικό των πληθωριστικών πιέσεων. Ως προς το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον αυτός διαμορφώνεται σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, καθώς το 70,2% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 66,0% τον Οκτώβριο.

Στους βασικούς εξεταζόμενους κλάδους οι προσδοκίες είναι μικτές. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** εξασθένησε ήπια τον Νοέμβριο και διαμορφώθηκε στις 112,7 (από 114,3) μονάδες, ήπια υψηλότερα σε σχέση με το περυσινό επίπεδο (109,4 μον.). Οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις υποχώρησαν ελαφρά στις +41 (από +46) μονάδες, ενώ αντίθετα οι αισιόδοξες προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου βελτιώθηκαν ήπια και διαμορφώθηκαν στις +69 (από +61) μονάδες. Τα αποθέματα κλιμακώνονται ελαφρά και διαμορφώνονται στις +8 μονάδες, ενώ παράλληλα εξασθενούν αισθητά οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+17 από +30 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Το θετικό ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση υποχωρεί έντονα παραμένοντας ωστόσο θετικό και διαμορφώνεται στις +20 μονάδες, ενώ οι πληθωριστικές τάσεις των τιμών ενισχύονται (+14 από +8 μονάδες).

Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Λιανικό Εμπόριο (2000- 2010=100)	Min	Max	2001-2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024		
	52,6 (Ιούλ. 2010)	128,7 (Μάιος 2007)	94,9	109,6	87,9	100,2	94,9	115,7	104,3		
2024											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
110,1	114,8	98,0	93,1	107,9	104,7	107,3	115,0	97,5	98,3	104,6	100,8
2025											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
93,8	98,4	94,9	98,6	100,4	105,9	93,4	91,1	97,8	106,4	113,5	

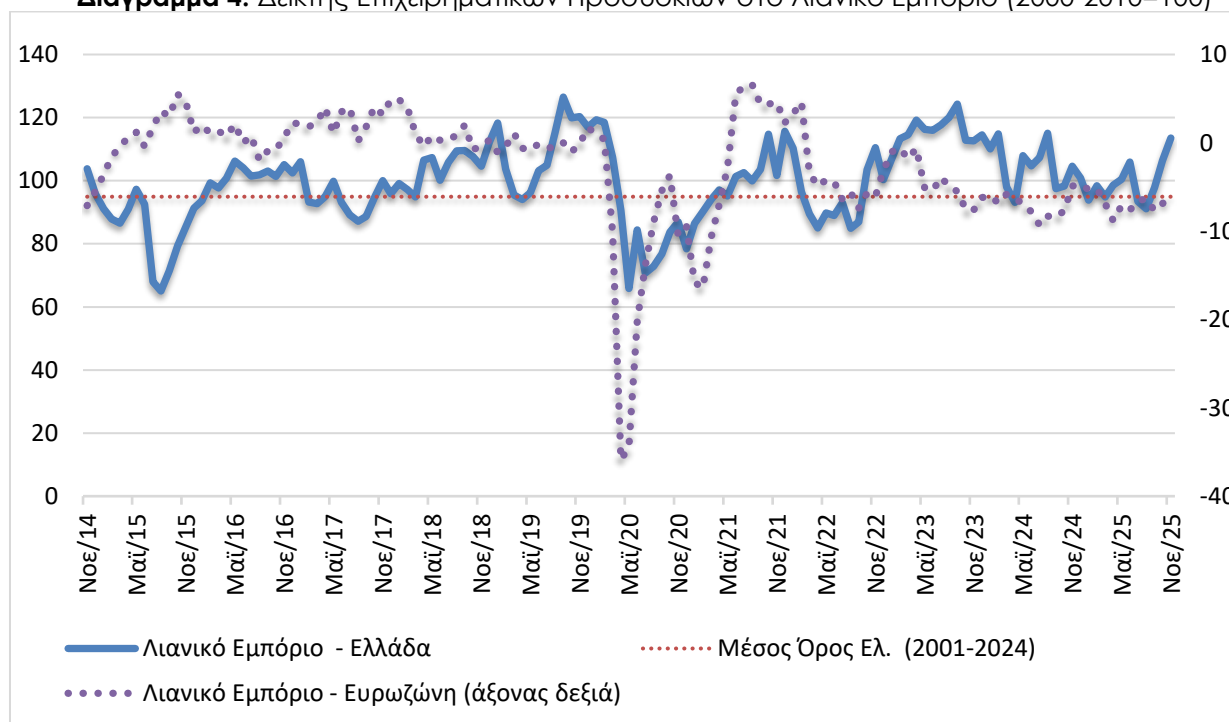
Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων. **Πηγή:** IOBE

Ήπια πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, και διαμορφώνεται στις 105,7 (από 107,0) μονάδες, έντονα χαμηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο πέρυσι (127,2 μον.). Οι έντονα αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εντείνονται ελαφρά

(-43 από -36 μονάδες), ενώ αντίθετα οι ήπια αρνητικές προβλέψεις για το επόμενο διάστημα εξασθενούν έντονα και στρέφονται θετικές στις +43 μονάδες, από τις -4 μονάδες το προηγούμενο διάστημα. Τα αποθέματα αμβλύνονται σημαντικά και διαμορφώνονται στις -7 (από -26) μονάδες, με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να παραμένουν ήπια αρνητικές στις -7 μονάδες (από -58 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Από την άλλη πλευρά, οι ήπια αρνητικές προβλέψεις της προηγούμενης περιόδου για την απασχόληση περιορίζονται και ισοσκελίζονται, όταν στις τιμές το σχετικό ισοζύγιο παραμένει ισοσκελισμένο για τρίτο συνεχή μήνα.

Οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** εξασθενούν οριακά και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Νοέμβριο στις 99,4 (από 100,0) μονάδες, ήπια χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (104,6 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν σημαντικά και στρέφονται θετικές στις +17 από τις -7 μονάδες, ενώ αντίθετα οι έντονα θετικές προβλέψεις στις πωλήσεις στο επόμενο διάστημα εξασθένησαν σημαντικά και διαμορφώνονται στις +2 από +37 μονάδες τον Οκτώβριο. Από την άλλη πλευρά, το ύψος των αποθεμάτων παρέμεινε αποκλιμακώθηκε ήπια, με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να βελτιώνονται σημαντικά και να διαμορφώνονται στις +24 (από +7) μονάδες. Παράλληλα, οι προβλέψεις για την απασχόληση υποχωρούν ήπια και διαμορφώνονται στις -19 μονάδες (από -12 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης συνεχίζει να υποδηλώνει αύξηση (+42 μονάδες).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Αμετάβλητες διατηρούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, στις 100,5 μονάδες, ήπια χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2024 (109,3 μονάδες). Οι τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου ενισχύονται σημαντικά και από τις -30 μονάδες τον Οκτώβριο διαμορφώνονται στις +8 μονάδες, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου ενισχύονται (+53 από +42) μονάδες. Τα αποθέματα αποκλιμακώνονται ελαφρά (+23

από +25 μονάδες), με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να κινούνται ήπια ανοδικά στις +18 (από +10) μονάδες. Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται σημαντικά στις +23 μονάδες, ενώ τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα, στις +4 μονάδες.

Έντονα ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα Πολυκαταστήματα, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις 128,7 μονάδες από 103,5 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αμβλύνονται και στρέφονται θετικές στις +78 (από -3) μονάδες, ενώ παράλληλα οι έντονα θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου διατηρούνται αμετάβλητες στις +78 μονάδες. Τα αποθέματα διατηρούνται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα (+3 μονάδες), ενώ παράλληλα οι έντονα θετικές προβλέψεις για παραγγελίες προς προμηθευτές διαμορφώνονται στις +77 μονάδες. Σε κανονικά για την εποχή επίπεδα κυμαίνονται οι προβλέψεις για την απασχόληση, ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα, στις +8 μονάδες.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Σημαντική εξασθένιση των προσδοκιών, απαισιόδοξες εκτιμήσεις και προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** υποχώρησε έντονα τον Νοέμβριο, στις 113,3 μονάδες, από 123,9 τον Οκτώβριο. **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξασθένησαν ελαφρά, όπως και οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση αλλά και οι προβλέψεις της βραχυπρόθεσμης εξέλιξής της.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται σε ήπια χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, στις +36 μονάδες, με τον δείκτη εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση να διαμορφώνεται στις +35 μονάδες από +52 μονάδες το προηγούμενο διάστημα. Ήπια πτωτικά κινούνται και οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου στις +25 (από +36) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να κινούνται ανοδικά στις +25 (από +20) μονάδες. Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται σε έντονα πληθωριστικά επίπεδα, στις +24 μονάδες. Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας στο οικονομικό περιβάλλον, το 40% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, ήπια υψηλότερα από το 38% τον προηγούμενο μήνα.

Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές		Μέσος όρος							
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2002-2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
		46,9 (Ιουν. 2020)	140,2 (Ιουλ. 2000)	92,0	97,7	76,0	104,7	106,8	109,7	119,8	
2024											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
110,6	121,1	125,6	131,1	127,3	132,4	118,1	117,3	111,3	112,2	111,9	119,3
2025											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
121,2	114,5	113,0	115,6	112,0	113,3	115,7	113,5	111,6	123,9	113,3	

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

Σε επίπεδο βασικών κλάδων οι τάσεις είναι πτωτικές. Αναλυτικότερα:

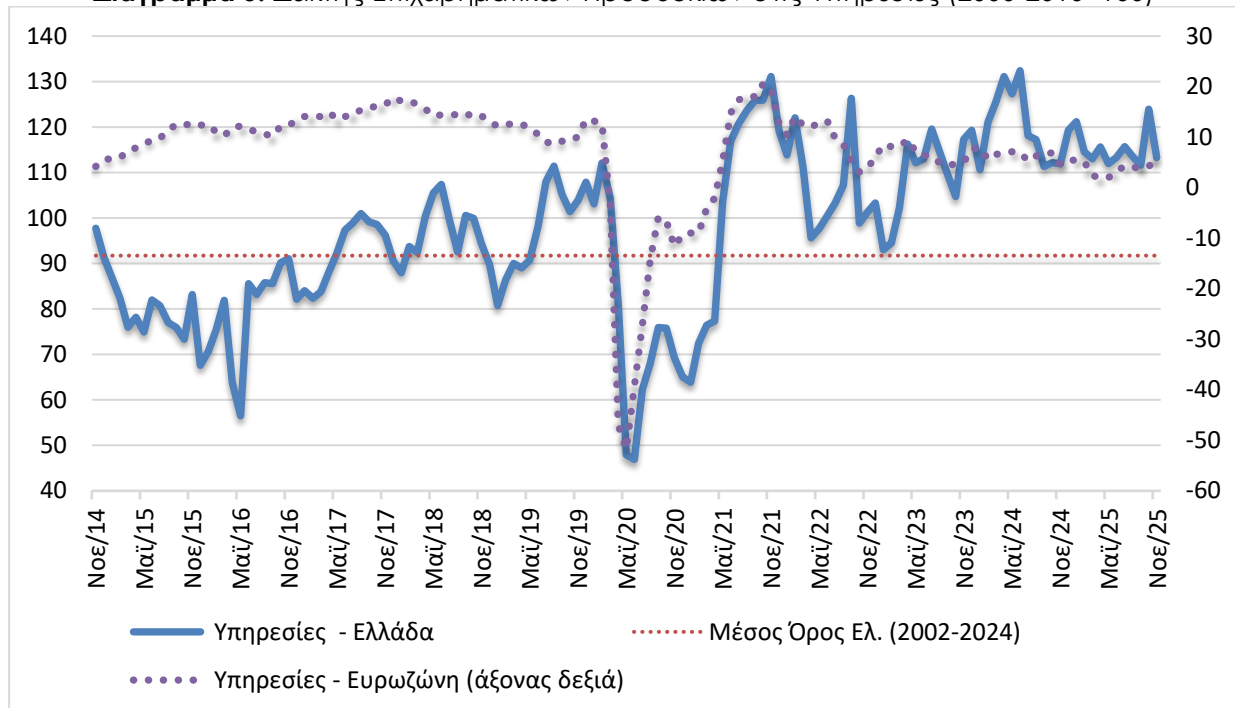
Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία**, κινήθηκε ήπια πτωτικά και διαμορφώθηκε στις 113,4 (από 116,3) μονάδες. Οι θετικές εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων κινήθηκαν ήπια πτωτικά στις +46 μονάδες από +48 μονάδες τον Οκτώβριο, ενώ παράλληλα εξασθένησαν οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+36 από +51 μονάδες), με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να κινούνται ήπια ανοδικά στις -31 μονάδες από τις -38 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση περιορίζονται ελαφρά και διαμορφώνονται στις -30 (από -37) μονάδες, ενώ ο δείκτης των τιμών διατηρείται σε έντονα αποπληθωριστικά επίπεδα (-24 μονάδες).

Ήπια πτωτικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 156,2 (από 157,4) μονάδες, σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (144,9 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κυμαίνονται στις +68 μονάδες, ενώ πτωτικά κινήθηκαν εκείνες της τρέχουσας ζήτησης και διαμορφώθηκαν στις +64 (από +71) μονάδες. Παράλληλα, ενισχύονται ελαφρά οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +46 (από +36) μονάδες, ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση διατηρήθηκαν στις +68 μονάδες. Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα στις +18 μονάδες, από τις +11 μονάδες τον προηγούμενο μήνα.

Πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 96,9 (από 113,2 μονάδες), σε αισθητά χαμηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (111,4 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται ήπια ανοδικά (+20 από +15 μονάδες), με τις θετικές εκτιμήσεις για την ζήτηση να διαμορφώνονται σημαντικά χαμηλότερα από τον προηγούμενο μήνα στις +26 μονάδες από +68 μονάδες τον Οκτώβριο. Παράλληλα, οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης υποχωρούν έντονα, και διαμορφώνονται στις -3 (από +18) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να διαμορφώνονται σε ελαφρά χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με τον Οκτώβριο, στις +21 (από +25) μονάδες. Από την άλλη πλευρά η πληθωριστική τάση περιορίστηκε ήπια και το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε στις +12 μονάδες από τις +25 μονάδες τον προηγούμενο μήνα.

Μικρή επιδείνωση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** και διαμορφώνεται στις 112,3 (από 116,7) μονάδες, σε υψηλότερο επίπεδο ωστόσο σε σχέση με πέρυσι (103,7 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διατηρήθηκαν στις +38 μονάδες, ενώ πτωτικά κινούνται οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις +31 (από +38) μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης υποχωρούν ελαφρά στις +38 μονάδες (από +46 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ αντίστοιχα κινούνται οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση (+24 από +38 μονάδες). Από την άλλη, οι τιμές διαμορφώθηκαν σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα, στις +17 μονάδες από τις +27 μονάδες τον προηγούμενο μήνα.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Ήπια πτωτικά κινήθηκαν οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 97,1 (από 99,1) μονάδες. Οι ήπια θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση υποχώρησαν ελαφρά (+16 από +18) μονάδες, όπως αντίστοιχα και οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+14 από +19 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Αισιόδοξες παραμένουν οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης και διαμορφώνονται στις +14 μονάδες, με τις απαισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου να διατηρούνται στις -18 μονάδες. Το ισοζύγιο των τιμών διατηρείται σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα, στις +12 μονάδες.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: Μικρή υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, περιορίζεται ελαφρά η απαισιοδοξία για τα οικονομικά της χώρας

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης εξασθένησε ελαφρά τον Νοέμβριο και διαμορφώθηκε στις -50,6 μονάδες, έναντι -47,6 μονάδες τον Οκτώβριο¹. Και αυτόν τον μήνα οι Έλληνες καταναλωτές εμφανίζονται ως οι περισσότερο απαισιόδοξοι στην ΕΕ, με διαφορά από τους επόμενους, με τους καταναλωτές στην Ρουμανία με επίπεδο δείκτη -29,7 και την Εσθονία (-28,2) να ακολουθούν. Οι επιμέρους δείκτες για **τα οικονομικά των νοικοκυριών επιδεινώνονται, ενώ η γενικότερη οικονομική κατάσταση στην χώρα εμφανίζει βελτίωση. Αντίθετα, η πρόθεση για μείζονες αγορές υποχωρεί έντονα, με την αποταμίευση να εξασθενεί ηπιότερα.** Στις χαμηλότερες θέσεις αυτής της κατάταξης, για πέμπτη φορά μέσα στο 2025 βρίσκεται η Μάλτα (+8,4) με την θετική τιμή του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να συνεπάγεται ουσιαστικά αισιοδοξία από τους καταναλωτές της χώρας. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -13,6 μονάδες στην ΕΕ και στις -14,2 μονάδες στην Ευρωζώνη. Αναλυτικά:

- **Μικρή ενίσχυση των αρνητικών εκτιμήσεων των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι αρνητικές εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες ενισχύθηκαν ήπια στις -51,2 (από -50,1) μονάδες. Το 64% των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 3% θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -11,4 και -11,5 μονάδες αντίστοιχα.

- **Περισσότερο απαισιόδοξες οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι αρνητικές προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες εντάθηκαν τον Νοέμβριο στις -45,0 (από -44,2). Το 58% των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 6% προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -4,3 και -4,4 μονάδες αντίστοιχα.

- **Μικρή βελτίωση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο αρνητικός δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο περιορίστηκε ελαφρά τον Νοέμβριο και διαμορφώθηκε στις -51,5 (από -54,7) μονάδες. Το 68% (από 70%) των καταναλωτών προέβλεψε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι 20% το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -24,7 και -26,2 μονάδες αντίστοιχα.

- **Σημαντική επιδείνωση στην πρόθεση για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) υποχώρησε έντονα με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -54,7 (από -41,6) μονάδες. Το 63% (από 51%) των καταναλωτών προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 4% (από 6%) αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -14,1 μονάδες στην ΕΕ και στις -14,9 μονάδες στην Ευρωζώνη.

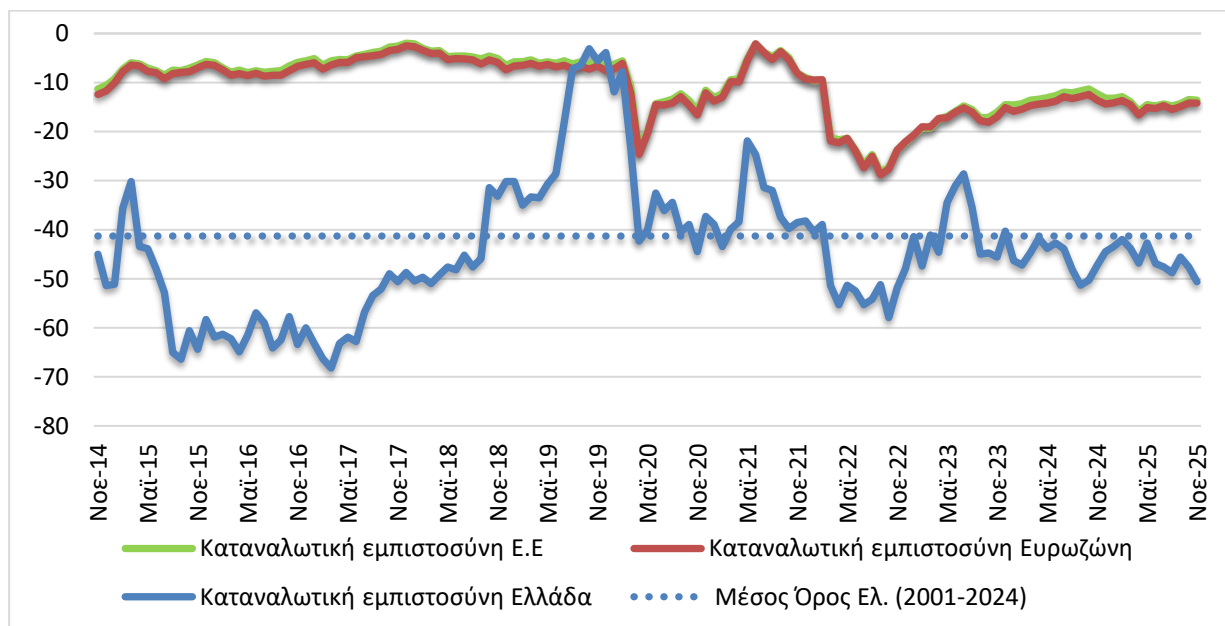
¹ Από τον Απρίλιο του 2022, η μέθοδος εποχικής προσαρμογής των στοιχείων της Έρευνας άλλαξε. Ακολουθώντας, όλα τα προηγούμενα αποτελέσματα έχουν αναθεωρηθεί ελαφρώς.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2024	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2024	2024	2024
ΕΕ-27	-24,0 (Ιουν. 2022)	-1,7 (Μάιος 2000)	-11,5	-5,9	-13,5	-7,1	-21,7	-17,1	-16,6			
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-12,1	-6,7	-14,2	-7,5	-21,9	-17,4	-17,0			
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-41,3	-19,6	-32,5	-35,4	-50,7	-40,0	-46,0			
Περιοχή	2024											
	I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-14,7	-14,4	-13,7	-13,7	-13,2	-12,9	-12,2	-12,3	-11,7	-11,3	-12,4	-13,4
Ευρωζώνη	-16,1	-15,5	-14,8	-14,7	-14,3	-14,0	-13,0	-13,5	-13,0	-12,5	-13,7	-14,5
Ελλάδα	-46,3	-47,2	-44,7	-41,7	-43,8	-42,7	-43,9	-48,1	-51,3	-50,3	-47,3	-44,5
Περιοχή	2025											
	I	Φ	Μ	Α	Μ	I	I	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-13,2	-12,9	-13,9	-15,9	-14,5	-14,8	-14,5	-14,8	-14,3	-13,5	-13,6	
Ευρωζώνη	-14,1	-13,6	-14,5	-16,6	-15,1	-15,3	-14,7	-15,5	-14,9	-14,2	-14,2	
Ελλάδα	-43,4	-42,0	-43,8	-46,8	-42,7	-46,9	-47,6	-48,8	-45,6	-47,6	-50,6	

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

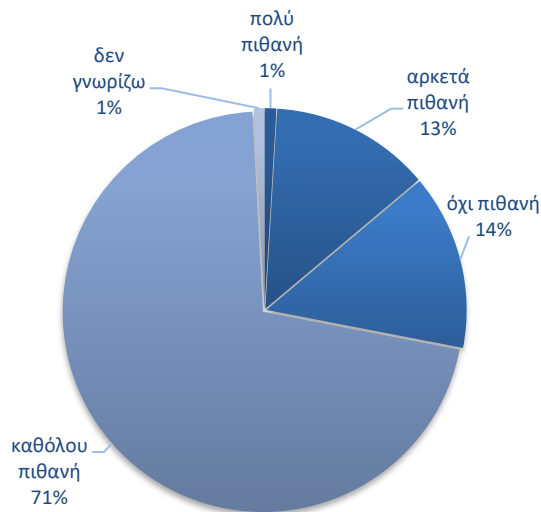
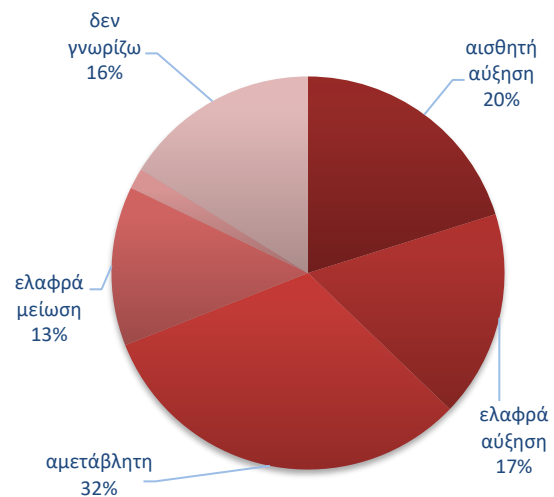
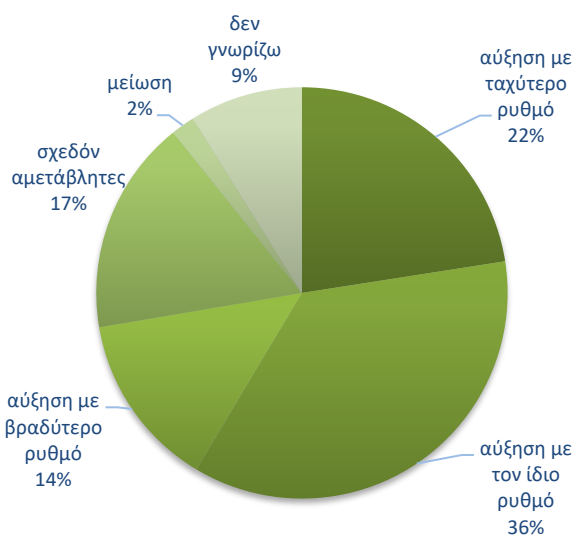
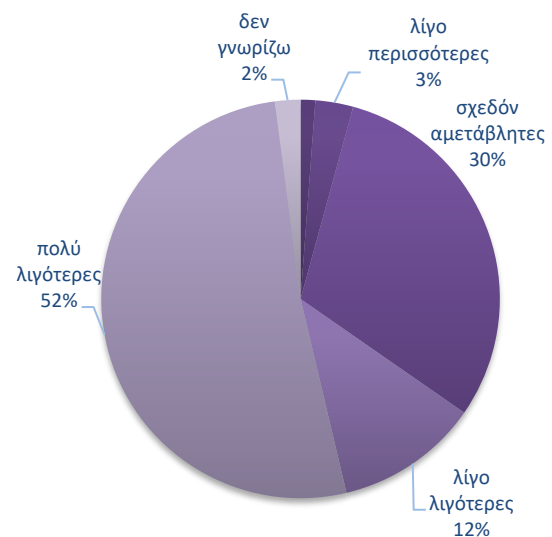
Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυσμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

• Μικρή εξασθένιση της πρόθεσης για αποταμίευση

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε ελαφρά στις -70,8 μονάδες από -67,5 τον Οκτώβριο. Το 85% των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 14% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +8,2 μονάδες στην ΕΕ και στις +8,9 στην Ευρωζώνη.

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο**Πρόθεση αποταμίευσης****Προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας****Προβλέψεις για την εξέλιξη των τιμών****Πρόθεση για μείζονες αγορές**

Πηγή: IOBE

- Μικρή αποκλιμάκωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες αποκλιμακώθηκε τον Νοέμβριο, στις +20,4 μονάδες, από +25,6 τον Νοέμβριο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προέβλεψε μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας διαμορφώθηκε στο 37% (από 43%), με το 15% των ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +24,3 και +24,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Εξασθένιση των προβλέψεων για άνοδο των τιμών**

Ο θετικός δείκτης για τις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες αποκλιμακώθηκε ήπια τον Νοέμβριο και διαμορφώθηκε στις +30,2 μονάδες, έναντι +36,0 μονάδων τον Οκτώβριο. Το 59% (από 64%) των νοικοκυριών προέβλεψε άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 17% (από 12%) αναμένει σταθερότητα. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +23,2 και +23,1 μονάδες αντίστοιχα.

- **Αύξηση του ποσοστού που «έχει χρεωθεί»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» διαμορφώθηκε στο 60%, όσο και τον προηγούμενο μήνα, ενώ στο 10% ενισχύθηκε το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δήλωσαν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αποτελούν 19% του συνόλου, ενώ το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι «έχουν χρεωθεί» διαμορφώθηκε στο 10% από 7% τον προηγούμενο μήνα.

- **Ήπια αποκλιμάκωση του ποσοστού των νοικοκυριών που είναι αβέβαια για τη μελλοντική οικονομική κατάστασή τους**

Στο ερώτημα το οποίο αξιολογεί το βαθμό αβεβαιότητας των νοικοκυριών ως προς τις μελλοντικές οικονομικές εξελίξεις, το 58,2% έκρινε τον Νοέμβριο ότι η οικονομική κατάστασή του μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 59,4% τον προηγούμενο μήνα.